

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 2 kwietnia 2020 r.

ZP-NKWR.431.2.19.2020.GK

Siostra
Małgorzata Wójcik
Dyrektor
Placówki
Opiekuńczo - Wychowawczej
„Wiosna” Nr 3
w Krzydlinie Małej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 12 - 13 marca 2020 r. na podstawie art. 122 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.) zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy Grzegorz Kownacki - inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu kontrolerów oraz Magda Powiłaajtis - inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Wiosna” typu socjalizacyjnego Nr 3 w Krzydlinie Małej, dalej zwanej „Placówką”.

Przedmiot kontroli obejmował działalność Placówki w zakresie przestrzegania standardów opieki i wychowania, praw dziecka oraz zgodności zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2019 r. przez Wicewojewodę Dolnośląskiego Planem kontroli na I półrocze 2020 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 marca 2019 r. do dnia 12 marca 2020 r. funkcję Dyrektora kontrolowanej jednostki pełniła siostra Małgorzata Wójcik, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z uchybieniami, których przyczyną jest błędna interpretacja przepisów. Uzasadnieniem oceny

jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzone uchybienia nie spowodowały skutków dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 39. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń złożonych przez siostrę Małgorzatę Wójcik, oględzin obiektu, składników majątku kontrolowanej jednostki oraz obserwacji dzieci umieszczonych w Placówce.

Ilekczo w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu” należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. 2011, poz. 1720).

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Zgodnie z decyzją Wojewody Dolnośląskiego nr ZP-KNPS.9423.2.6.2017.TB z dnia 27 stycznia 2017 r. kontrolowana jednostka jest placówką opiekuńczo – wychowawczą typu socjalizacyjnego z regulaminową liczbą 14 miejsc.

Placówka funkcjonowała na podstawie regulaminu organizacyjnego z dnia 1 grudnia 2016 r. (z późniejszymi zmianami) dalej zwanego „Regulaminem”, który zgodnie z art. 101 ust. 2 ustawy, określał jej typ. Regulamin został zatwierdzony przez organ prowadzący Placówkę tj. Zarząd Powiatu Zgromadzenia Sióstr Szkolnych de Notre Dame z siedzibą w Opolu.

W dniu kontroli na podstawie analizy zestawienia tabelarycznego ewidencji wychowanków stwierdzono, że w Placówce umieszczonych było 14 dzieci, które we wszystkich przypadkach były w wieku poniżej 10 roku życia. Analiza stanu prawnego zaistniałego faktu wykazała, iż za wyjątkiem rodzeństwa D.K. i M.K., z postanowień sądu właściwego, jednoznacznie wynikało wskazanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej typu instytucjonalnego. W 2 wymienionych przypadkach w postanowieniu sądowym wskazano umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej w wyniku zarządzenia tymczasowego, zabezpieczającego zagrożone dobro małoletnich, na czas trwającego postępowania. W świetle powyższego, umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej miało charakter interwencyjny. Powiat wołowski wydał dokumenty kierujące dzieci do instytucjonalnej pieczy zastępczej. Z uwagi na fakt, iż skierowania dotyczyły dzieci w wieku 6 i 4 lat, a powiat był zobowiązany do działania, którego priorytetowym było umieszczenie dzieci w jednej z rodzinnych form pieczy zastępczej, powyższe będzie objęte dalszym postępowaniem wyjaśniającym.

W czasie zajęć opiekuńczych i wychowawczych pod opieką wychowawcy przebywała nie większa liczba dzieci niż określona w § 10 ust. 2 rozporządzenia oraz wynikająca

z regulaminowej liczby miejsc w Placówce. Ponadto spełniono przepis § 10 ust. 3 rozporządzenia dotyczący liczby dzieci pozostających pod opieką pedagoga oraz osoby prowadzącej terapię. Zaznaczyć należy, iż dzieci były objęte także wsparciem psychologa świadczącego usługi w tym zakresie, w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej (osoba niezatrudniona w Placówce). W godzinach nocnych opiekę sprawowała co najmniej jedna osoba pracująca z dzieckiem. Dokumentacja poddana kontroli wykazała, iż w kontrolowanym okresie w Placówce było zatrudnionych 13 wychowawców. Zgodnie z § 16 ust. 1 rozporządzenia, wychowawca kierował procesem wychowawczym nie więcej niż 5 dzieci.

(dowód: akta kontroli str.24-60, 84-85)

Zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej albo do regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej sporządza się diagnozę psychofizyczną dziecka. Postępowanie kontrolne ujawniło, iż dla przebywających w Placówce 7 dzieci była sporządzona przedmiotowa diagnoza z zachowaniem wskazania niezwłoczności, natomiast w stosunku do 1 dziecka przyjętego do placówki 1 kwietnia 2019 r. diagnoza została opracowana dopiero 24 października 2019 r. Uzyskano wyjaśnienia, iż fakt ten wynikał z prowadzonego względem dziecka toku diagnostycznego w Placówce i wykorzystaniu na ten czas diagnozy sporządzonej w placówce opiekuńczo – wychowawczej, w której dziecko przebywało wcześniej. Zaznacza się, iż ustawodawca jasno określił obowiązek jaki ciąży na placówce opiekuńczo wychowawczej przyjmującej dziecko, a mianowicie wynikający z wyżej cytowanego § 14 ust. 1 rozporządzenia. Każdorazowo pamiętać należy o konieczności spełnienia wymogu określonego przepisami prawa powszechnie obowiązującego względem każdego z przyjmowanych dzieci, mając na uwadze zmieniającą się sytuację dziecka wpływającą na ostateczną diagnozę, uwzględniającą analizę i wskazania określone w § 14 ust. 3 i ust. 4 rozporządzenia. Merytoryczna ocena przedłożonych diagnoz wykazała, że zawierały one informacje na temat: mocnych stron dziecka, przyczyn kryzysu w rodzinie, relacji dziecka z otoczeniem, rozwoju dziecka. Ponadto we wszystkich przypadkach stwierdzono, iż diagnozy zawierały dodatkowo wskazania do dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem. Przedmiotowe dokumenty sporządzane były przez psychologa świadczącego przez siebie usługi w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

W świetle § 15 dla dzieci, opracowano plan pomocy, który zawierał wymagane rozporządzeniem elementy. Plan pomocy dziecku określał cele oraz działania krótkoterminowe i długoterminowe (uwzględniając wiek dziecka, jego możliwości psychofizyczne, sytuację rodzinną i przebieg procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia) oraz zawierał cel pracy z dzieckiem. Plany pomocy, za wyjątkiem 1 przypadku były modyfikowane nie rzadziej

niż co 6 miesięcy. Stwierdzone jednostkowo uchybienie terminu modyfikacji planu pomocy dziecku dotyczyło wychowanka M.P., dla którego modyfikację przedmiotowego dokumentu dokonano po okresie 9 miesięcy. Powyższe nie spowodowało negatywnych skutków w zakresie realizacji założeń uwzględnionych w prowadzonym procesie wychowawczym dziecka, w związku z tym nie wydaje się zalecenia pokontrolnego. Pamiętać należy jednak o tym, iż termin modyfikacji planu pomocy musi być każdorazowo przestrzegany. Przedmiotowe dokumenty były sporządzone i realizowane przez wychowawcę, we współpracy z asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną. Plany pomocy dziecku opracowano, stosownie do okoliczności, rozwoju psychicznego i fizycznego, stanu zdrowia oraz stopnia dojrzałości dziecka.

Dla wychowanków kontrolowanej jednostki prowadzone były karty pobytu zawierające informacje w zakresie, o którym mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia. Analizie poddano karty pobytu dzieci dotyczące kwietnia 2019 r., października 2019 r. i lutego 2020 r. Karty pobytu uzupełniane były nie rzadziej niż co miesiąc.

Weryfikując realizowanie obowiązku wynikającego z § 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 4 rozporządzenia, ustalono, iż w Placówce prowadzono karty udziału w zajęciach prowadzonych przez pedagoga (zatrudnienie na podstawie umowy o pracę) oraz osobę prowadzącą terapię (zatrudnienie na podstawie umowy zlecenie) z opisem ich przebiegu, dla dzieci tego wymagających. Ponadto dla dzieci prowadzone były arkusze badań i obserwacji pedagogicznych. W okresie objętym kontrolą w Placówce nie było zatrudnionego psychologa. Wskazana we wcześniejszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego osoba świadcząca dzieciom usługi psychologiczne w ramach samozatrudnienia, wykorzystywała w swojej pracy dokumentację zbieżną z określoną w rozporządzeniu, natomiast pamiętać należy, że do jej prowadzenia są zobligowane osoby zatrudnione w Placówce, wskazane w art. 98 ust. 1 ustawy.

Analiza akt wykazała, iż w kontrolowanym okresie nie wystąpiła sytuacja, o której mowa w art. 100 ust. 4a ustawy, powodująca konieczność złożenia przez Dyrektora Placówki w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej do właściwego sądu wniosku wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej.

(dowód: akta kontroli str. 61-66)

Placówka mieści się w budynku wielokondygnacyjnym z odrębnym wejściem oraz przyległą częścią rekreacyjno – sportową, znajdującą się na ogrodzonym terenie.

Do budynku podłączone były media, a przestrzeń wokół niego umożliwiała rozwijanie aktywności na świeżym powietrzu. W Placówce mieściło się 6 pokoi zamieszkiwanych przez wychowanków. Przestrzegając przepisu § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, dzieciom zapewniano wyżywienie dostosowane do ich potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia. Posiłki przygotowywane były przez kucharki w kuchni głównej i następnie dostarczane bezpośrednio do Placówki. Wychowankowie mieli dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów, które przechowywane były w magazynie i aneksie kuchennym znajdujących się w Placówce. Wychowawcy angażowali dzieci w czynności samoobsługowe uwzględniając ich wiek i indywidualne możliwości psychofizyczne. Powyższe wynikało z nabywania przez wychowanków umiejętności pożądanых w poszczególnych etapach ich życia.

Placówka zapewniała dzieciom dostęp do opieki zdrowotnej. Wychowanków zadeklarowano w Przychodni Rejonowo – Specjalistycznej w Wołowie, przy ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 34. Dodatkowo w sytuacji zaistnienia potrzeby, dzieciom udzielano pomocy w poradniach specjalistycznych, zaopatrując je w produkty lecznicze oraz wyroby medyczne. Wychowankom posiadającym specjalistyczne wskazanie medyczne/dietetyczne, zapewniono szczególne potrzeby żywieniowe (dot. schorzeń alergologicznych, dermatologicznych).

Każde dziecko wyposażono w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb. W swoich pokojach wychowankowie przechowywali rzeczy osobiste związane z ich zainteresowaniami (pomoce edukacyjne, książki, zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego). Dzieci wyposażono w środki higieny osobistej (m.in. mydło, szampon, żel do mycia ciała, pastę do zębów, krem, inne artykuły kosmetyczne), przechowywane w pokojach lub łazience. Zakup środków wynikał z potrzeb wychowanków. Dzieci uczęszczające do szkoły zostały wyposażone w plecaki, podręczniki, a także pomoce i przybory szkolne.

W związku z § 18 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia, dzieciom umieszczonym w Placówce zapewniano dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych o ile takie były wskazane. W kontrolowanym okresie zajęcia tego typu prowadzone były przez pedagoga, logopedę, osobę prowadzącą terapię, fizjoterapeutę (wszyscy zatrudnieni w Placówce) oraz psychologa (samozatrudnienie). Wsparcie dotyczyło przejawianych przez część dzieci nasilonych problemów w zakresie uczenia się oraz zaburzeń rozwojowych. Po przeanalizowaniu danych tabelarycznych ustalono, iż spośród dzieci wpisanych do ewidencji Placówki, 2 uczęszczało do Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Krzydlinie Wielkiej, a 10 do Punktu Przedszkolnego Kubusia Puchatka w Krzydlinie

Małej (prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych de Notre Dame). Żaden wychowanek nie wymagał dostępu do nauki w systemie nauczania indywidualnego. Ze względu na potrzebę wyrównywania opóźnień i nabywania nowej wiedzy, podopieczni Placówki byli objęci regularną indywidualną pomocą w nauce, prowadzoną przez wychowawców. Ponadto w miarę potrzeb, dzieci otrzymywały wsparcie w postaci zajęć wyrównawczych prowadzonych przez nauczycieli ze szkoły i przedszkola, do których uczęszczały.

Placówka stwarzała wychowankom możliwość uczestnictwa w zajęciach rekreacyjnych, w tym wyjazdy do teatru na przedstawienia dla dzieci, wycieczki, pikniki profilaktyczne i integracyjne. Na dzień kontroli żadne z dzieci nie przebywało w bursie lub internacie, co nie powodowało konieczności ponoszenia dodatkowych opłat w tym zakresie.

Przestrzegając przepisu § 18 ust. 1 pkt 14 rozporządzenia, kontrolowana jednostka pokrywała koszty przejazdu wychowanków do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką opiekuńczo-wychowawczą w sytuacji zaistnienia takiej potrzeby. Dzieci uczęszczające do szkoły, korzystały z transportu zorganizowanego przez Gminę Wołów. Przyległy do Placówki Punkt Przedszkolny stwarzał możliwość osobistego odprowadzania i odbierania wychowanków z zajęć przez osoby bezpośrednio sprawujące opiekę nad nimi. W zasobach Placówki znajdowały się 2 auta osobowe, z których również korzystano w zakresie transportu dzieci.

Kontrolowana jednostka przestrzegała przepisu § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, nakazującego comiesięczne wypłacanie dzieciom od 5 roku życia, kwot pieniężnych do własnego dysponowania, których wysokość nie była niższa niż 1 % i nie wyższa niż 8 % kwoty odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy. Wypłaty dokonywano uwzględniając także obowiązujący w Placówce regulamin wypłacania kieszonkowego, a odbiór pieniędzy kwitowany był przez wychowanków w prowadzonym wykazie tabelarycznym.

(dowód: akta kontroli str. 67-83)

Dzieciom zapewniono pokoje mieszkalne nie większe niż 5-osobowe, wyposażone w oświetlenie sufitowe oraz z oknami umożliwiającymi korzystanie ze światła naturalnego. Powierzchnia pokoi zapewniała przechowywanie rzeczy osobistych i swobodne korzystanie z wyposażenia. Dzieci zajmowały 6 pokoi, które wyposażone były w ozdoby ścienne, meble, a ponadto przy każdym z nich znajdowała się łazienka z miejscem do suszenia rzeczy osobistych. Wyprane rzeczy suszono także na terenie przyległej do Placówki części rekreacyjno – sportowej oraz suszarni wspólnej, w której mieściły się pralki i suszarki elektryczne. Znajdujące się w Placówce toalety umożliwiały korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny. W trakcie kontroli stwierdzono, iż wychowankom zapewniono miejsca do nauki. Pokoje dzieci były wyposażone w biurka, a także krzesła, pomoce dydaktyczne i książki. Wychowankowie mogli uczyć się także w przeznaczonym do użytkowania

pokoju dziennym, który wyposażony był w meble, sprzęt RTV, zapewniając im wspólną przestrzeń mieszkalną do spożywania posiłków, spotkań, zabawy i wypoczynku. Wymienione we wcześniejszej części niniejszego wystąpienia pomieszczenie kuchenne (aneks) mieszczące się w Placówce i znajdujące się w nim wyposażenie, zapewniało odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki termicznej artykułów spożywczych.

Analiza akt osobowych dotyczących spełnienia przez Dyrektora Placówki oraz osób pracujących z dziećmi wymogu w obszarze kwalifikacji zawodowych, o których mowa w art. 97 ust. 3 oraz art. 98 ust. 1 i ust. 3 ustawy, potwierdziła ich zgodność w przedmiotowym zakresie.

Przestrzeganie przez Placówkę przepisu art. 4 pkt 1 – 11 ustawy zostało zweryfikowane w trakcie obserwacji wychowanków oraz nawiązanego z nimi kontaktu z uwzględnieniem wieku dzieci, możliwości intelektualnych oraz stopnia dojrzałości poznawczej. Wychowankowie wykazywali otwartość komunikowania się z osobami kontrolującymi Placówkę oraz w relacji z opiekunami. Wobec rodziców 11 dzieci umieszczonych w Placówce, sąd opiekuńczy wydał postanowienia o ograniczeniu władzy rodzicielskiej, a rodzice 3 dzieci zostali pozbawieni praw w tym zakresie.

Dyrektor kontrolowanej jednostki umożliwiał dzieciom osobiste kontakty z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich styczności. Dzieciom zapewniało stabilne środowisko wychowawcze. Zaznajomiono ich z miejscem zamieszkania, opiekunami i pozostałymi osobami pracującymi w Placówce, a także schematem dnia. Ponadto dzieci posiadały swoje pokoje oraz rzeczy osobiste. Poprzez uczestnictwo w zajęciach sportowo – rekreacyjnych, wychowawczych, wychowankowie kształcili, rozwijali uzdolnienia, zainteresowania, bawiąc się i wypoczywając. W Placówce wywieszony był katalog Praw Dziecka, z którym wychowankowie byli zapoznani przez Dyrektora Placówki i wychowawców (uwzględniając wiek dzieci i ich indywidualne możliwości poznawcze). W ramach przygotowania do samodzielnego życia podopiecznych uczono dbałości o utrzymanie zajmowanych przez siebie pokoi w czystości. U dzieci rozwijano umiejętności samoobsługowe w zakresie higieny osobistej, przygotowywania i spożywania posiłków oraz przestrzegania zasad bezpieczeństwa w życiu codziennym. Uwzględniając ich wiek, rozwój i możliwości indywidualne, angażowano je do pomocy przy organizacji uroczystości takich jak ważne wydarzenia w życiu, święta, uczono kultury spożywania posiłków oraz zasad zdrowego żywienia. Wychowankowie zgłaszali i wykazywali poczucie bezpieczeństwa. Swobodnie nawiązywali dialog z wychowawcami i Dyrektorem, wykazując bliskość i rozwinięte poczucie więzi. Na podstawie uzyskanych w toku kontroli informacji stwierdzono, iż w Placówce przestrzegano

ich prawa do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem. Wychowankowie posiadali wiedzę na temat swojego pochodzenia, a Dyrektor Placówki i wychowawcy podejmowali z nimi rozmowy na ten temat.

Dzieci nie zgłaszały zastrzeżeń dotyczących respektowania ich praw w Placówce oraz przestrzegania w niej standardów opieki i wychowania.

(dowód: akta kontroli str. 67-85)

W toku postępowania kontrolnego przeprowadzonego w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Wiosna” typu socjalizacyjnego Nr 3 w Krzydlinie Małej, nie stwierdzono występowania nieprawidłowości wymagających wydania zaleceń pokontrolnych.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.).

Proszę w terminie do dnia **29 maja 2020 roku** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dariusz Zawilich
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU

(kierownik komórki do spraw kontroli)

Gregorz Rowmański
(przewodniczący zespołu inspektorów)

Magda Rowińska
(członek zespołu inspektorów)